

Stod

Kraj: Plzeňský

Správní obvod: Stod

Nadmořská výška: 337 m n. m.

Počet obyvatel: 3 457

Adresa URL: www.mestostod.cz

Okres: Plzeň-jih

GPS souřadnice: 49.639089N, 13.164736E

První pís. zmínka: 1235 (789 let)

PSČ: 333 01

Památky a zajímavosti Stod

Ve městě můžete vidět Kostel sv. Máří Magdaleny, Dům staré pošty čp. 12, dům čp. 161, radnice nebo barokní kostelík na Vrabině.

Kostel sv. Máří Magdaleny nechal na místě původní kamenné kaple vystavět probošt Adam Haster v roce 1567. V roce 1841 se začalo s jeho přestavbou v empírovém stylu podle plánů A. Thurnera. V dubnu 1843 byla stavba vysvěcena. Kostel sv. Máří Magdalény je trojlodní stavba se starší věží nad západním průčelím. Zařízení interiéru je barokní až klasicistního původu. Stavba byla v letech 1992-95 rekonstruována.

Dům staré pošty čp. 12, později hostinec „U Labutě“ Josefa Schwana, zvaný též Suvorovův dům, byl vystavěn v roce 1747 a původně sloužil poštovní trati Praha - Plzeň - Klenčí. Je to přízemní stavba se třemi štíty. Na jednom ze štítů je reliéfní plastika císařského dvouhlavého orla, druhý štít nese letopočet 1747, datum výstavby realizované nákladem Jana Jiřího Antona Puntichana. Ve fasádě je osazena pamětní deska ruského generála A. V. Suvorova, který tu r. 1799 přenocoval. Stavba byla v letech 1997-1998 rekonstruována. Špitální kaple sv. Jana Nepomuckého je centrální stavba šestibokého půdorysu s jehlancovou střechou se sanktusníkem z počátku 18. století. Objekt byl vystavěn zřejmě spolu s přilehlým špitálem, založeným r. 1617 chotěšovským proboštem A. Rudrischem. Stavba byla rekonstruována v letech 1990 a 1999.

Dům čp. 161, který je dominantou pravobřežní části města, je patrová stavba z r. 1716 s mansardovou střechou, v průčelí s dvouosým středním rizalitem. Od západu ke stavbě přiléhá klenutá brána s vjezdem na dvůr. Dům byl v majetku významného stodského rodáka Jana Floriána Hammerschmidta (1652-1735), spisovatele a historika, po němž byl pojmenován.

Radnice - Významnou událostí pro město bylo postavení nové radnice na dnešním náměstí J. A. Komenského. Radnici nechal vybudovat Jiří Müller z Mühlemthalu v překrásném barokním slohu, takže patřila mezi nejvýstavnější budovy ve městě. Bohužel se zachovaly jenom výkresy stará vyobrazení. V roce 1830 byla celá budova přestavěna do dnešní podoby s věžičkou. Počátkem našeho století nechali stodští měšťané postavit novou výstavnou budovu, která jako radnice na náměstí ČSA slouží dodnes.

Barokní kostelík na Vrabíně - Jednou z nejkrásnějších barokních staveb v okolí Stoda byl kostelík na vrchu Vrabina, který nechal postavit chotětovský probošt Schmiedl v roce 1755. Nádherná stavba kostelíka byla provedena podle vzoru pražského kostela "Na Karlově". Umělecká výzdoba a fresky byly dílem plzeňského malíře Julia Luxe. Uvnitř obsahoval čtyři přepychové oltáře. K poslednímu vedlo 18 mramorových schodů. Po zrušení chotětovského kláštera Josefem II. byl i tento klenot zbourán. Zachovala se jenom kresba. V jeho místech byl postaven v letech 1859 - 1862 nový kostel, který se stal významným poutním místem, a k němuž vedla tzv. Křížová cesta, zdobená barokními sochami. Ty zničily vandalové již před druhou světovou válkou a z kostela, který tu stál ještě v devadesátých letech minulého století, zbyla jen obvodová zeď. V roce 2004 byla díky Mikroregionu Radbuza opravena vyhlídková věž přiléhající ke kostelíku a v roce 2005 vstupní část kostela.

Rozhledna Křížový vrch

Mezi městem Stod a obcí Přestavky se přibližně v polovině nachází poutní místo zvané Křížový vrch (487 m). Do 18. století s původní názvem Vrabina. Na vrcholu stál dřevěný kříž - neznámým umělcem vyřezané tělo Kristovo v životní velikosti - který dal roku 1739 vyrobit Jan Václav Eberle, tehdejší lesní na Vrabíně. Dne 27. srpna 1746 se tu údajně stal zázrak - kříž se za přítomnosti mnoha svědků obrátil. Tuto událost písemně potvrdil poštovník ze Stoda, který byl pobožnosti přítomen. V r. 1755 byl na vrchu dostavěn poutní chrám, který dal zřídit chotětovský probošt P. Křištof Schmiedl. Při kopání se narazilo na staré zdivo, lidské kosti a další zbytky dokazující již předešlé osídlení. V r. 1750 byl vystavěn také hostinec sloužící i jako noclehárna pro poutníky. Zázračný kříž byl umístěn v chrámu ve vyvýšeném oltáři, ke kterému vedlo 18 mramorových schodů, v nichž byly ostatky svatých. Místo přitahovalo zástupy věřících, na vrch putovali obyvatelé z okolí vykonávat pobožnosti i procesí ze vzdálenějších krajů. Po zrušení Chotětovského kláštera Josefem II. byl však kolem roku 1782 chrám zbourán a na místě znovu vyrostl až r. 1862 kostel, k němuž se přistavěla v r. 1932 vyhlídková věž. V 60. letech 20. stol. zabrala celý prostor armáda, čímž se stal vrch na dlouhá léta pro veřejnost nepřístupný. Armáda místo opustila až v r. 1995 a zanechala rozbořené budovy (kostel, bývalý hostinec a ostatní stavení). Ovšem na definitivní zkáze se podepsala až léta následující - místo se díky své odlehlosti stalo terčem vandalů a z budov bylo rozkradeno a zničeno vše, co ještě do té doby přežilo. V r. 2004 se díky společné finanční podpoře okolních obcí podařilo kompletně opravit a pro veřejnost zpřístupnit rozhlednu. Všechny ostatní budovy kromě kostela, které byly v dezolátním stavu, se zdemolovaly a srovnaly se zemí. Otevřeno v turistické sezóně (duben - říjen) sobota, neděle (+ svátky) od 10.00 do 17.00 hodin. V prodeji je zde turistická známka č. 936.

